

Uitgaven natuur en landschap niet ANBI-proof

De uitgaven die het Rijk, provincies en gemeenten jaarlijks doen voor natuur en landschap zijn in bijna 25 jaar meer dan verdubbeld. In 1999 werd hiervoor 749 miljoen euro uitgegeven, in 2023 al 1.782 miljoen euro.

Van al die uitgaven gaat nog steeds het grootste deel naar inrichting en beheer van terreinen, maar door bureaucratisering gaat inmiddels al bijna even veel naar zogenoemde ‘apparaatskosten’. In 2022 waren die goed voor 41 procent van alle kosten.

Dit blijkt uit gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De gegevens staan netjes gerangschikt in Statline. Hiermee doet het statistisch bureau wat ministeries en provincies nalaten: inzicht geven in de kosten van natuur. De bijdragen van private organisaties of ngo’s zijn volgens het CBS heel beperkt, al kent de overheid de grote terreinbeheerders jaarlijks wel stevige bedragen toe. Dit zijn dus evenwel overheidsuitgaven.

APPARAATSKOSTEN STIJGEN

Opvallend is dat relatief weinig geld wordt uitgegeven voor verwerving van nieuwe gronden. In 1999 was deze post nog goed voor 16 procent van alle kosten. In 2014 was dit aandeel gezakt naar 6,9 procent en in 2022 (het laatste jaar waarin het CBS deze cijfers uitsplitst) bedraagt het aandeel 7,45 procent.

Het meeste geld wordt uitgegeven aan inrichting en beheer. De inrichting van natuurterreinen gaat nagenoeg altijd gepaard met grootschalig grondverzet. In 1999 was deze post goed voor 39 procent van alle kosten,

in 2014 was dit gestegen naar 50 procent en in 2022 was het aandeel nog 45 procent.

De spectaculairste stijging van de uitgaven zit ondertussen bij de apparaatskosten. In 1999 namen die nog een relatief bescheiden 27 procent van alle kosten voor hun rekening. In 2014 ging het om 34 procent en in 2022 al om 41 procent.

NIET ANBI-PROOF

Het CBS geeft geen verklaring voor deze ontwikkeling, maar duidelijk mag zijn dat de kosten voor natuur en

landschap – die toch voor algemeen nut zijn – beslist niet voldoen aan de doelstellingen waaraan een gewone ANBI-organisatie moet voldoen: maximaal 10% aan kosten voor overhead. De rest moet naar het kerndoel.

Met bovenstaande opsomming zijn nog niet alle kosten voor natuur en landschap ‘benoemd’. Er wordt ook nog geld uitgegeven aan ‘overige activiteiten’. Deze zijn niet nader gespecificeerd, maar slokten in 1999 toch 17 procent van alle uitgaven op. Geleidelijk nam dit aandeel af tot 6,2 procent van de kosten in 2022. ■

Figuur: Ontwikkeling natuur- en landschapskosten. Bron: CBS.

